

ONTSTAANSGESCHIEDENIS VAN DE K.S.A.

te Lichtaart

AANLOOP:

1942

In volle oorlogsellende, midden de Tweede Wereldoorlog, liepen vele Lichtaartse jongens en meisjes school te Geel, Herentals, Turnhout of elders. Het was een gesloten tijd waar beide geslachten nog volledig gescheiden van elkaar opgroeiden. Ze werden flink in 't oog gehouden door allerlei instanties opdat ze bij bepaalde samenkomsten toch niet te intiem met elkaar zouden omgaan. Omdat het oorlog was, mochten ze zeker geen contact hebben met de Duitse bezetter. Gelukkig is dit laatste dan ook niet gebeurd te Lichtaart.

E.H. Raymond Eggers en zijn broers Armand en Arthur waren sedert hun jonge studentenjaren aangesloten bij de Katholieke Vlaamse Studentenbond te Kasterlee. Raymond werd priester gewijd in 1941 en daarna als leraar aan het College te Tienen benoemd. Als professor kende hij dus, eveneens als de studenten, de ontspanningsverloven van een schooljaar.

In die bezettingsjaren merkte hij waarschijnlijk de vele jonge studenten op die eigenlijk nietsdoend lanterfantten tijdens de zomervakantie. Hij nodigde de "grote mannen" uit om mee te gaan naar de vergaderingen te Kasterlee. Vlug moest hij echter constateren dat het beter was een Katholieke Vlaamse Studentenbond te stichten in de eigen parochie Lichtaart. Leiders werden aangesteld maar het vlotte toch niet te best.

1943

Tijdens de zomervakantie van 1943 deed Raymond, samen met zijn broers Armand en Arthur, een nieuwe poging om de studerende jeugd degelijk op te vangen in hun vrije tijd. Een nieuw bestuur werd georganiseerd als volgt:

- Voorzitter, Cyriel Proost, 1e jaarsnormalist;
- Medevoorzitter, Modest Campforts, college Herentals;
- Penningmeester, Alfons Campforts, college Herentals;
- Secretaris, Alfred Verschuieren, Atheneum Turnhout.

Alfred stelde buitengewoon mooie verslagen op over alle bijeenkomsten en activiteiten van de Studentenbond. De verslagboeken waren fijn geïllustreerd met knipsels, foto's en schetsen. Spijtig genoeg zijn die waardevolle schriften verloren gegaan doorheen de wisselende besturen en nieuwe verantwoordelijken gedurende een halve eeuw werking.

Armand Eggers was de stuwende kracht voor fiets-, wandel-, spel- en zwempartijtjes (dit laatste in de Kleine Nete nabij de Schoorse brug). Hij regisseerde ook enkele toneelavonden door de studenten opgevoerd. Arthur leerde de jongste studenten enkele mooie volksdanjes aan. De drie gebroeders Eggers waren zeer muzikaal en er werden dan ook vele zangstonen besteed aan mooie Vlaamse liederen en stapliederen.

Eigenlijk mocht die jeugdwerking niet gebeuren vanwege de Duitse bezetter. Daarvoor moest een officiële toelating worden aangevraagd. Dat is nooit gebeurd. De beweging leefde onder het mom van een parochiale werking.

Niemand heeft zich ooit beklagd over deze jeugdwerking en de Lichtaartse studerende jeugd genoot met volle teugen van de vele ontspannende bijeenkomsten in die sombere oorlogstijd. Het klikte goed tussen de geestelijke leiders en de studerenden van Lichtaart.

Lidgeld werd er niet gevraagd want er was geen contact met een provinciale of nationale organisatie. De Katholieke Vlaamse Studentenbond had alle werking stilgelegd omdat ze niet in de Duitse jeugdwerking wou terecht komen. De oudere Lichtaartse studenten hadden nog sporadisch contact met de Kastelse studerenden. Vandaar dat René Beersmans en Jos Donckers een paar keren mee toneel speelden te Lichtaart in de gemeentesaal (Deze stond waar nu het Boerenkrijgmonumentje staat).

Vermits er tijdens de oorlog bij de Katholieke Vlaamse Studentenbond geen nationale leiding meer was, zat er een leemte in het organiseren van de vele initiatieven tot ontspanning. Gelukkig kende de K.S.A. nog wel een leiding onder toezicht van Kardinaal Van Roey en de Belgische bisschoppen. Mgr. Dubois was de Nationale Proost en vanuit Roesselare, West-Vlaanderen, bleven er tijdens de oorlog nog leidingsblaadjes toekomen in de verschillende K.S.A.-bonden die meestal in de internaten hun werking bewaarden. Tussen de schoolmuren deden de Duitsers geen controle.

Student Cyriel Proost had in de K.S.A.-afdeling van de Normaalschool te Alsemberg een eerste taak als vendelleider. Later werd hij banhoofdman bij de Hernieuwers (grotere studenten) en bondshoofdman voor de gehele K.S.A.-afdeling van de normaalschool. Als leider was Cyriel Proost dus zeer goed op de hoogte van de K.S.A.-organisatie. Hij kreeg veel steun van het lerarenkorps en naast de studie ging al zijn energie naar de K.S.A..

Ondertussen was ook Armand Eggers te Mechelen dd. 24.07.1943 priester gewijd. Deze plechtigheid werd door vele Lichtaartse studenten en parochianen bijgewoond. Het eerste jaar kreeg de jonge leviet van de bisschop een benoeming als leraar aan het College te Geel en aan het Seminarie te Hoogstraten. Daarna moest hij opnieuw aan de studie te Leuven en werd vanaf 1945 leraar aan het College te Aarschot. Door die functies kon ook Armand in contact blijven met de Lichtaartse studerende jeugd. Als knaap was hijzelf een echte rakker en hij kon dan ook goed met het vaak jeugdig geweld van de K.S.A.-ers over de baan. Hij spoorde de studenten dikwijls aan tot de zotste exploitatie, tochten, zwem- en worstelpartijen tot grote hilariteit van alle betrokkenen.

1944

Tijdens het laatste oorlogsjaar 1944 beleefden we in het groot verlot niet zoveel activiteiten wegens het nakend oprukken van de geallieerde troepen en aanvallende vliegtuigen. Ook de Duitse overheid werd erg nerveus en het was maar best ze niet in de weg te lopen.

In het Kerstverlof '44-'45, terwijl we nog vol angst leefden wegens de V-wapens, werden plannen gesmeed om onze Lichtaartse studentenbeweging om te schakelen tot een K.S.A.-beweging. In het Paasverlof 1945 volgde de definitieve stap.

START

1945

Door de stille werking van de K.S.A. tijdens de oorlog, bleef in vele onderwijsinstellingen de organisatie op punt. Na de bezetting, kwam de K.S.A.-beweging dan ook heel vlug tot volle ontplooiing.

Uniformen mochten weer opnieuw gedragen worden. Onze moeders die tijdens de oorlog allerlei truukjes hadden uitgehaald om toch maar wat deftig gekleed te gaan, wisten heel goed hoe ze een uniform voor zoonlief konden klaarstomen: een hemd werd in een bad met blauwe kleurstof gekookt; een lap ter grootte van een keukenhanddoek werd geel gekleurd en het was een das; een oude lange broek verloor de pijpen voor een short. Het uniform was klaar. De Chirobadge werd besteld bij het algemeen secretariaat en op het blauwe hemd genaaid.

Met E.H. Jos Peeters, leraar aan het College te Herentals, K.S.A.-gewestproost in Gouw Antwerpen werden de puntjes op de "i" geplaatst. Onze ouders zagen dat het goed ging met met hun telgen. Weldra stond elk lid in uniform. Intussen verscheen ook Arthur Eggers als diaken in het priesterhabijt. Zo kenden we de drie gebroeders Eggers als geestelijken aan de leiding van de K.S.A.- O.L.Vrouwkameraadschap te Lichtaart.

Nog tijdens het groot verlof 1945 ontving Raymond Eggers een benoeming tot legeraalmoezenier te Antwerpen. Hij lag aan de basis van de studentenorganisatie en als we hem later ontmoetten bleef hij nog immer vol leute herinneren aan die "gezellige oorlogstijd" met de studentenbond.

- "WIJ HERBOUWEN HET LAND !!!" -

Dit was de gekende na-oorlogse K.S.A.-affiche die door vele afdelingen werd verspreid. Ze prijkte ook aan de poort voor de kerkingang te Lichtaart. Eronder hing een uitnodiging tot een kampvuur op de speelplaats van de Zusters-school.

Die speelplaats was in die tijd niet verhard. Het lokaal was een klein feestzaaltje met een theatertje. Een muur tussen twee klassen was er uitgehaald. Dat lokaal mocht door de parochiale organisaties gebruikt worden. Het was klein maar 't lag er in oorlogstijd zo veilig op die ingesloten speelplaats.

Tijdens het Paasverlof 1945 gaven vele inwoners gevolg aan de oproep tot het kampvuur dat op de speelplaats van de Zustersschool zou doorgaan. De allerkoddigste nummer-tjes deden eventjes alle oorlogsleed vergeten. Er gebeurde een omhaling met de pet. De opbrengst zou geschonken worden aan het K.A.J.-huis te Brussel voor hulp aan gerepatrieerde jonge arbeiders uit Duitsland. Cyriel Proost zou de omslag persoonlijk afgeven op de permanentie aldaar (tijdens zijn reis naar het internaat) na de paasvakantie.

Het Kampvuur eindigde op een incidentje. Terwijl onze K.S.A.-ers, vroom geknield, als slot het ontroerende tweestemmige avondlied zongen bij het uitdovend kampvuur, scheerde een onbekend militair vliegtuig met razende motoren zeer laag over de speelplaats, richting zuid-west. Vol angst stoven vele aanwezigen weg van de speelplaats terwijl anderen vlug het kampvuur doofden met zand. Verder gebeurde er niets. 't Was nog steeds oorlog en iedereen dacht aan een luchtaanval. De oorlog duurde nog een maand tot op 8 mei van dat jaar!

In het groot verlof 1945 werd de O.L.Vrouwkameradschap Lichtaart officieel boven de doopvont gehouden. Op de speelplaats van de Zustersschool was een vlaggemast opgetrokken. De vlag (een witte lap lakenstof van ca 1 m2 groot hadden we gekregen van winkelierster Lisa van Bertha Leysen, grootmoeder van bakker Wim Leysen) blauw geverfd met een witte chiro erop gestikt aan één zijde, werd gewijd door E.H. Jos Peeters, K.S.A.-gewestproost. De drie vendels stonden in formatie rond de vlag geschaard en zij beloofden trouw aan de idealen van de K.S.A.. Ook de leiders ontvingen hun officiële aanstelling en beloofden trouw.

De akelige oorlogstijd was nog maar drie maanden achter de rug of de O.L.V.-Kameradschap trok op kamp naar Malderen in Klein-Brabant. Een klasmakker van Cyriel Proost bood er de bovenverdieping van de vloerenfabriek Verbruggen aan als onderkomst. Deze fabriek was gedurende de oorlog stilgevallen bij gebrek aan grondstoffen. Cyriel Proost fietste er naartoe en vond de accommodatie en de streek heel fijn. De geestelijke leiders zouden een slaapkamer ter beschikking hebben in de woning van de familie Verbruggen. De kampeerders kregen op de betonnen vloer een pak stro waarover een groot zeil.

Vlak na de oorlog waren er geen auto's ter beschikking en we zouden per trein naar Malderen reizen. Bij het vertrek liep er al wat mis. Toen de groep, bepakt als muilezels, in het station van Tielen arriveerde, kon de stationschef geen groepsticket toestaan omdat die niet vooraf was aangevraagd. Geen nood, iedereen had de verminderingkaart voor grote gezinnen op zak en zo kon er praktisch evenveel vermindering bekomen worden. De trein liep van Tielen via Mechelen naar Malderen.

Het werden buitengewoon mooie kampdagen. 's Morgens trok de groep in stilte naar een nabije kapel, middenin de velden, voor de eucharistieviering. Daarna ging het zingend en op stap naar de vloerenfabriek voor stevige boterhammen met jam. Elke dag kende een volledig programma voor spel en voetochten. We bezochten de speeltuin in het bos van Lippelo en het graf van Emiel Verhaeren op de Schelde. Als repetitie werden tijdens een namiddag de kampvuurnummertjes uitgevoerd in een bejaardentehuis te Buggenhout waar we eveneens te voet naartoe trokken.

De laatste avond werd het kampvuur georganiseerd in de vloerenfabriek zelf. Een rode lamp stak tussen grote houtblokken waaraan rode strikjes waren vastgemaakt. Een ventilator deed ze opwaaien. Het waren precies de likkende vlammetjes van een haardvuur. Mooi gevonden.

Heel wat geburen en de K.S.A.-groep van Malderen waren aanwezig. De familie Verbruggen kreeg de eer en veel dank voor het gul en gratis verblijf.

Met weinig geld en haast zonder hulpmiddelen hadden de K.S.A.-ers van Lichtaart een mooi kamp beleefd.

1946

Heel het jaar vergaderden leiders en leden om een druk jaarprogramma uit te bouwen.

Op 30 juni behaalde Cyriel Proost het diploma voor onderwijzer aan de Scheppersnormaalschool. Hij vroeg aan de directeur om toelating voor een kampperiode van de O.L.V.-kamaraadschap Lichtaart. Die werd gaarne toegestaan.

Eind juli stapten onze jongens, zwaar bepakt, al zingend naar het station te Tielen. Het werd weer eens een grote treinreis maar met gereserveerde plaatsen. Via Antwerpen en Brussel-Noord, stapten we dwars door de hoofdstad van Noord naar Zuid. Daar wachtte de elektrische tram naar St.-Genesius-Rode vanwaar er nog twee kilometer moest gestapt worden.

In het St.-Victorinstituut kreeg elke deelnemer een alkoof op een slaapzaal van het pensionaat toegewezen. Na een opfrisbeurt in de grote waszaal, klonk de openingsformatie op de speelplaats met een groet aan de vlag. Dan volgde in een refter het avondmaal bereid door Broeder-kok. Als we ons nog herinneren, betaalden we er ca 20,- fr per dag voor vol pensioen. Vele kilometers marcheerde de groep door de streek. Bezocht werden: O.L.V.-Halle, Waterloo, Het Zoniënbos, de vijvers van Zevenborren en het bos van Alseberg.

Bij de afscheidsformatie rond de vlag, werd de directeur veel dank gezegd en die antwoordde: "Wij hebben hier al vele kampeerders ontvangen. Ik heb kunnen zien hoeveel pret jullie hebben beleefd, maar nog nooit heb ik hier zo'n tuchtvolle groep gehad. Dat strekt jullie tot eer en je bent altijd opnieuw welkom".

In augustus 1946 trokken acht K.S.A.-ers te voet naar Scherpenheuvel. Daar werd overnacht. De terugtocht 's anderendaags werd een martelgang vooral voor Michel Embrechts die nieuwe marschschoenen had aangeschaft voor deze tocht.

In Lichtaart vonden toen ook meer en meer kampeerders uit andere dorpen onderkomst op boerderijen en zelfs in de klaslokalen van de gemeenteschool.

1947

Te Lier werd een grote K.S.A.-gouwdag georganiseerd waaraan enkele honderden deelnamen. Ook onze afdeling stapte er zingend door de Lierse straten.

Met twaalf deelnemers fietsten de grote K.S.A.-ers of Hernieuwers naar een kamp te Wonck bij Visé. Iedereen had nog rantsoenzegels voor brood en vlees op zak. In Wonck werden we vriendelijk onthaald door een Waalse pastoor die geen woord Nederlands verstond en een Limburgse onderpastoor. Deze laatste was een studieconfrater geweest van Armand Eggers en had ons uitgenodigd voor een kampeerverblijf.

We sliepen op wat stro op het theater van de parochiezaal. Potjekook gebeurde in de pastoorstuin.

Natuurlijk organiseerden we vele tochten door die bergachtige streek. De Limburgse onderpastoor croste immer mee. Zo brachten we een bezoek aan Valkenburg. 's Avonds volgden we in het openluchttheater de opvoering van "Paganini" van Franz Lehar. Daarvoor hadden we alle "guldenen" samengeschaapt en nog een flinke reductie bekomen. Om onze minieme entreekaartjes kregen we een plaats ergens boven in de struiken. Toch was het theater van daaruit goed te overschouwen. Vlak voor de aanvang kwam een wachter ons uitnodigen om vooraan in de openstaande loges plaats te nemen. Was dat een meevaller! "Paganini" zijn we nooit vergeten.

Na de vertoning aten we nog een Hollandes uitsmijter. Het was al middernacht geworden. Toen moest Cyriel Proost een leeggelopen fietsband repareren. De meesten van onze groep hadden geen fietslicht. Zo reden dan maar een paar fietsers met licht voor- en achteraan van de groep. Bij Maastricht werden we tot stoppen gedwongen door de Marechaussee. Na veel gepalaber en de belofte dat we in Maastricht te voet zouden gaan, mochten we doorrijden.

Natuurlijk vlogen we om halftwee 's nachts als gekken door de muisstille stad. Aan de grens verschoten de doeaniers zich een bult toen ze gestoord werden in hun soezen-de wacht. Na controle van de passen mochten we België weer binnen. 't Werd halfdrie toen we op ons theaterstro neervielen.

Na vijftig jaar is het fietsavontuur van de tochten over de Hallembayberg e.a. niet vergeten. We zwommen over het Albertkanaal nabij de Stop van Ternaaien; in het zwemdok van het St.-Hadelincollege te Visé; we deden kersenpluk in de pastoorstuin te Eben-Emaal of in het klooster te Bassenge.

1948

In het groot verlof reden de Hernieuwers een achtdaagse fietstocht door de Ardennen. Geladen met pak en zak bereikten ze de eerste dag Eupen. De nacht brachten ze door op een hooizolder van een boerderij langs de weg naar Monschau. Arthur Eggers vergat zijn brevier en een zaklamp in het hooi. Toen hij later thuiskwam vond hij er een pakje met de vergeten voorwerpen. De boer had ze per post teruggestuurd.

Te Coö sliepen Armand en Arthur Eggers in een tweepersoonstentje en de vier studenten maften in een grotere tent. Over die tocht zijn er nog veel anecdoten te vertellen. Stel je maar eens voor hoe de twee priesters in lange toog en met een breedgerande hoed op meefietsten terwijl die jonge mannen in short en hemdje reden.

1949

Modest Campforts had als student-seminarist een taak aangenomen om in Echternach (Luxemburg) een boerderij die als vakantiehuis was afgehuurd door de K.A.J. te beheren. Hij vroeg of we meefietsten. Armand Dierckx, Robert Raeymaekers, en Cyriel Proost volgden Modest.

De overnachting in een klein maar proper hotelletje met kamers zonder bad of WC viel qua prijs nogal mee. Op de kamers stond alleen een waskom met een kan water. Je kan je voorstellen dat het water zwart werd als die jonge mannen na een ganse dag fietsen een wasbeurt kregen.

De tweede dag bereikten we Echternach. Daar heerste op de velden een nooit geziene veldmuizenplaag. Ook in het hoevetje krioelde het van de veldmuisjes. De reiszakken moesten aan de muur opgehangen worden en 's nachts griezelden de muizen over onze dekens.

Toch beleefden we veel pret aan de fietstochten in en om Echternach.

Bij de terugtocht naar huis, vroegen we opnieuw onderdak in het hotelletje te Trois-Ponts maar we werden geweigerd. Dan maar verder gezocht. Te Stoumont ontdekten we een K.S.A.-kamp. Men had er familiebezoek en geen enkele plaats vrij in de tenten. De leiding verwees ons naar de boerderij waar ze hun inkopen deden. We sliepen er heerlijk op een meterdik pak stro op de "zul" in de koeienstal. De dieren verbleven in de wei.

Dat was het laatste evenement dat we als K.S.A.-er meemaakten.